O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY ...

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

2001 йил 18 октябрь, пайшанба

Сотувда эркин нархда

№ 213 (2775)

Ишончим комилки, имони бутун, иродаси бақувват, буюк аждодларимиз руҳидан куч ва мадад олиб яшайдиган халқимиз террорчи гуруҳларга қарши дунёдаги барча соф ниятли кучлар билан бирлашиб, ўзининг азму шижоати ва қатъиятини намоён этиб, терроризм деган жирканч иллатни дунё халқлари ҳаётидан бутунлай ўчириб ташлаш ишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшади.

И. КАРИМОВ

Олий Мажлисда

Олий Мажлиснинг Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари ҳамда Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қўмиталари қўшма йиғилишида Олий Мажлис томонидан 1997 йил август ойида қабул қилинган Жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш Миллий дастурининг Наманган ва Самарқанд вилоятларидаги ижроси муҳокама этилди.

Лицей қачон ташкил қилинади?

Йиғилишда асосий эътибор хато ва камчиликларга қаратилди. Маълумотларга қараганда, миллий дастур ва унинг ижроси билан бевосита боғлиқ бўлган бошқа қонун ҳужжатлари ҳар икки вилоятда на маҳаллий Кенгашлар, на адлия бошқармалари ҳайъатларида ва на бошқа тегишли органлар томонидан бирон маротаба ҳам алоҳида кўриб чиқилмаган. Энг ҳайратланарлиси, уларнинг 2001 йилги иш режаларида бу борада бирорта тадбир ҳам белгиланмаган. Вазирлар Маҳкамасининг ушбу масала юзасидан қабул қилинган 1998 йил май ойидаги қарори ижроси борасидаги ишлар ҳам ўлда-жўлда. Ушбу қарорга мувофиқ Самарқанд шаҳрида шу кунга қадар ҳуқуқшунослик академик-лицейи ташкил этилиши лозим эди. Амалда эса бундай лицей йўқ. Айнан шу ҳол йиғилишда танқид қилинди.

Миллий дастурни амалга ошириш ишларини мувофиқлаштириш борасида адлия бошқармаларининг фаол иштироки сезилмаганлиги, Ҳуқуқий маърифат тарғиботи марказининг вилоят бўлимларига етарлича амалий ёрдам кўрсатилмаганлиги туфайли қонунларни тарғибот ва ташвиқот этиш билан боғлиқ қатор тадбирлар маҳалла, туман ва шаҳарларда ўз самарасини бермаяпти.

Ушбу вилоятлардаги ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, аҳолига ҳуқуқий хизмат кўрсатиш билан боғлиқ бошқа идоралар фаолиятида ҳам қатор камчиликларга йўл қўйилмоқда.

Йиғилишда қайд этилган камчиликларни бартараф этиш билан бирга жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш миллий дастурининг ижро этилишига қаратилган қўшимча чора-тадбирлар кўриш зарурлиги таъкидлаб ўтилди. Бу ишларда ҳокимликлар, адлия, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ва таълим-тарбия идоралари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари эътиборини аҳолининг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш билан боғлиқ ишларнинг самарасини ошириш, масъул ходимларга нисбатан талабни кучайтиришга қаратиш лозимлиги таъкидлаб ўтилди. Йўл қўйилган камчиликларни тугатиш борасида қилиниши зарур бўлган ишлар тўғрисида тавсиялар берилди ва муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Исмат ХУДОЁРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

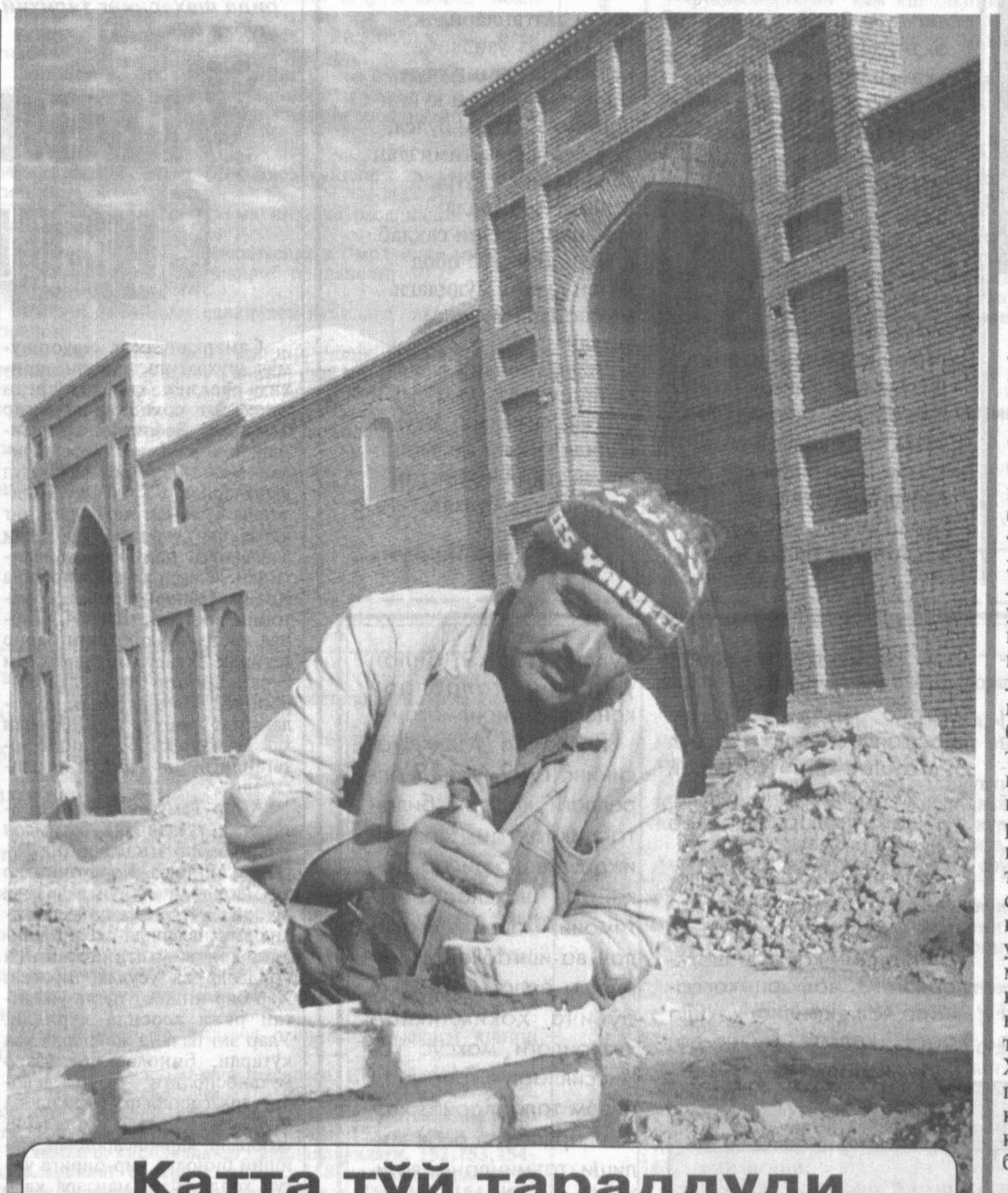

Катта тўй тараддуди

Буюк алломалар, мутафаккир ва донишмандлар макони бўлган кўҳна Термизнинг 2500 йиллик тўйига қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Мавжуд тарихий обидалар сифатли таъмирланиб, уларга қайта умр бахш этилаяпти. Бу борада самарқандлик усталарнинг ҳам ҳиссаси катта бўлаётир. Айни кунда улар Султон Саодат мақбара мажмуида таъмирлаш ишларини жадал олиб боришаяпти.

СУРАТДА: Самарқанд шаҳридаги «Меъмор» устахонаси ғишт терувчиси Суннатилла Ҳотамов.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

Муносабат

Осойишталикни сақлаш ҳар биримизнинг бурчимиз

Бир шаҳарга кираверишдаги ҳовлида сахий Ҳотамтой яшар экан. У ҳар доим қўлини кўксига қўйиб, ўтган-кетган йўловчиларни бир пиёла чойга таклиф қиларкан. Одамлар шунга ўрганиб қолиб, Ҳотамтойнинг уйидан бўлса-бўлмаса туз тотиб кетишаркан. Уч-тўрт кун уйига ҳеч ким кирмаганига ҳайратланиб кўчага чиқиб турса, учта йигит узоқдан тортишиб, қизғин суҳбатлашиб келаётган эмиш. Улар Ҳотамтой билан саломлашибди-да, яна нарироққа бориб баҳслаша бошлашибди. Шунда Ҳотамтой: «Азизларим, сизлар подшоҳлигимизнинг қонун-қоидасини билмасангиз керак. Шаҳримизга келган киши бир пиёла чой ичиб, туз-насиба тотиб кетади. Нега сизлар салом-алик қилиб, ичкарига кирмаяпсизлар» деса, уларнинг бири: «Биз учаламиз ҳам кирмоқчимиз. Лекин қайси биримиз олдин киришни белгилай олмай тортишаётибмиз», деб жавоб берибди. Хонадон соҳиби: «Исмларингизни айтингларчи, шунга қараб, қайси бирингиз аввал киришингизни мен белгилаб бераман», дебди.

Улар: «Биримизники **ТИНЧЛИК,** иккинчимизники **БАХТ,** учинчимизники **ОМАД»** — деб жавоб беришибди. Шунда Ҳотамтой «Энг аввало, хонадонимга ТИНЧЛИК кирсин, ундан кейин БАХТ ва ОМАД киради», деган экан.

Мен бу ривоятни бугунги кунда тинчи бузилиб, жаҳон афкор оммасининг эътиборини ўзига қаратиб турган Афғонистон юртига қарата айтган бўлар эдим. Бу юрт мана, 20 йилдан ортиқ вақтдан бери тинчлик нималигини билмай келаётир, иймонсиз, бузғунчи, ваҳший тўдаларнинг касрига қолиб, жафо чекмоқда. Албатта, афғон халқига ачинамиз. Шу билан бирга юртимиз тинчлигини кўриб шукрона келтирамиз. Айрим хорижий оммавий ахборот воситалари, жумладан, Россия телеканалларида мамлакатимизга нисбатан айтилган бўҳтон гапларни эшитиб ғазабим қўзғади. Чунки ҳар куни санъаткорлар билан халқ орасида юриб, тўйларида хизмат қилиб, уларнинг фаровон турмушини кўриб юрган одамга бунақа иғволарни эшитиш алам қилар экан. Фақат бир нарсага қувондимки, улар айни вақтда бу хабарлар нотўғри эканлигини кўзлари билан кўриб, тан олиб, халқимиздан узр сўрашди. Ахир Юртбошимиз раҳнамолигида халқимиз жипслашиб, ҳушёр, сергак бўлиб тинчлик учун курашмоқда-ку. Бу деганимки, санъаткорлар тинчлик ҳақидаги мардона қўшиқ яратиб, уни куйлаш билан, шоирлар ижоди билан, пахтакору деҳқонлар эса меҳнати билан банд. Бундан ташқари буюк бобокалонларимиз — Амир Темур, Жалолиддин Мангуберди, Бобур каби аждодларимизнинг муқаддас қони вужудимизда ҳар сония жўш уриб туради. Қалбларимиздаги ватанпарварлик туғёни ҳамиша қалқиб, тўлқинланиб турган халқмиз.

Шу ўринда мен АҚШ ҳукуматининг бир томондан террорчи газандаларни бартараф этиш учун кураш олиб бораётгани, яна бир томондан эса жафокаш афғон халқига беғараз инсонпарварлик ёрдами бераётганини кўриб, Ислом динини ниқоб қилиб тинч юрганга тош отаётган қабиҳ ниятли террорчилар тўдасининг китобида бундай меҳрибонлик ёзилмаганмикин, деган ўйга бораман.

Бир нарсага аминманки, ҳар ким бу дунёда ўз бахтини излаб, унга етишиш мақсадида яшайди. Биз ана шундай бахт учун курашадиган азамат халқмиз. Бахтнинг келиши учун эса ривоятда келтирганимдек, аввало тинчлик бўлсин. Мустақил давлатимизнинг тинчлигини ҳимоя қилиш, асраб, авайлаш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиздир. Чунки тинчлик бўлса фаровон турмуш бўлади. Тинчлик бўлса маҳаллаларда тўй бўлади. Илоҳим бахт қушимиз — Ҳумо юртимиз узра учаётганда ҳар куни уч мартадан қанот қоқсин, дейман. Биринчи марта қоққанда — ТИНЧЛИК, иккинчисида БАХТ, учинчисида эса ОМАД ёғилаверсин, юртимизга.

Лутфулла САЪДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон халқ артисти.

Пойтахт фаолларини йиғилиши

Пойтахт фаолларининг Президент Ислом Каримовнинг яқинда халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифалар ҳамда шаҳарни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг тўққиз ойлик якунларига бағишланган йиғилиши бўлди.

Тошкент шаҳар ҳокими Р.Шоабдураҳмонов бошқарган ушбу тадбирда пойтахтда ички маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 3,9 фоизга ўсгани таъкидланди. Кичик ва ўрта бизнес субъектларининг ундаги улуши 27,3 фоизни ташкил этди. Саноат ишлаб чиқариши ўтган йилнинг тўққиз ойидаги кўрсаткичларга таққослаганда 9,9 фоиз, истеъмол моллари ишлаб чиқариш 5,3 фоиз ўсди.

Мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши сессиясидаги нутқида иссиқлик, сув таъминоти, иқтисодиёт тармоқларини куз-қиш даврига тайёрлаш борасида йўл қўйилаётган талай камчиликлар кўрсатиб ўтилган эди. Ўтган давр ичида коммунал хизмат корхоналари, уй-жой мулкдорлари ширкатлари раҳбарлари, маҳалла оқсоқоллари иштирокида мазкур муаммоларни ҳал этиш бўйича йиғилишлар ўтказилиб, юртбошимиз нутқидан келиб чиқадиган вазифаларни ҳал этиш учун қўшимча чора-тадбирлар режаси ишлаб чиқилди. Йиғилишда мазкур режа муҳокама қилинди ва тасдиқланди.

Шунингдек, йиғилишда маданий-маърифий ишларни янада жонлантириш, тинчлик-осойишталик, ижтимоий-маънавий муҳит барқарорлигини мустаҳкамлаш борасида амалга оширилаётган ишлар кенг таҳлил қилинди. Аҳолини иш билан таъминлаш, кам таъминланган оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлашга қаратилган вазифалар белгилаб олинди.

Йиғилишда Вазирлар Маҳкамаси Ахборот-таҳлил бошқармаси бошлиғи Г.Саидова иштирок этди.

(ЎзА).

— Иссиқлик узатиш қувурларининг охирги қисмини таъмирдан чиқаряпмиз, — дейди "Иссиқлик маркази" корхонаси раҳбари Сапарбой Жуманиёзов.

Қиш мавсумига тайёрмисиз?

— Асосий эътиборни мактаблар, болалар боғчалари, аҳоли яшайдиган турар-жойларни иссиқлик билан таъминлашда узилишга йўл қўймасликка қаратяпмиз. Бунда иссиқлик манбаларини табиий газ билан узлуксиз таъминлаш катта аҳамиятга эга. Шунингдек, иссиқлик узатиш қувурларининг очиқ жойлари маҳкам ўралиб, ортиқча исрофга йўл қўймаслик чоралари кўрилмоқда.

Дарҳақиқат, Қорақалпоғистоннинг Чимбой туманида қиш мавсумига пухта тайёргарлик кўрилмоқда. Туман марказидаги 13 та кўпқаватли тураржой, 11 та билим маскани, шунингдек, кўплаб ташкилот ва муассасаларни иссиқлик билан таъминлайдиган 11 та қозонхона таъмирдан чиқарилиб, мавсумга барвақт тахт қилиб қўйилди.

А. ОРТИҚБОЕВ,
ЎзА мухбири.

ЧЕГАРАЛАРИМИЗ ДАХЛСИЗ

Халқаро терроризмга қарши ўт очган давлатларнинг Афғонистонда бошлаган амалий ҳаракатлари муносабати билан дунё жамоатчилигининг мамлакатимиз жанубий ҳудудларидаги бугунги аҳволга қизиқиши ортиб бормоқда. Термизда ҳозир ўттизта хориж давлатидан келган қирққа яқин оммавий ахборот воситалари вакиллари ишлаб турипти. Уларнинг ўз агентликлари ва нашрларига узатаётган хабарларининг сарлавҳалари бир хил: «Ўзбекистон чегаралари дахлсиз. Ҳаёт тинч ва осойишта».

— Мен Олмония телеканалининг операториман, — дейди Владимир Наумов. — Мен одамларнинг, чегарачиларнинг кўзларидаги ишончни — ўз Президентига, ўз-ўзларига бўлган ишончни тасвирга олгим келди. Урушлар тарихини кўп ўқиганман. Бу ҳақда ўз мулоҳазаларим бор. Аммо террорчини одамга ўхшатиб бўлмайди. Терроризмга қарши кураш бошланган экан, унинг, албатта, маҳв бўлишига ишонамиз. Эзгу мақсад атрофида бирлашиш кишига куч ва қудрат беради.

— Ҳайратон кўпригини бориб кўрдик. Амударёни томоша қилдим, — дейди «Ассошиэйтел Пресс» телеагентлигининг мухбири Владимир Кондрашев. — Кўприк ҳувиллаб қолган. Бу Афғонистондаги сиёсий беқарорликдан. Терроризм, ёвузлик шундай — давлатлар, дарёлар, диллар ўртасидаги кўприкларни ҳувиллатиб қўяди, ё бузиб ташлайди. Биз мухбирлар тинчлик, эзгулик жарчиларимиз. Дунёни ларзага солиб турган терроризмнинг алғов-далғовлари тезроқ барҳам топсин, деймиз. Дарёнинг шимолий соҳилига — Ўзбекистонга, мўъжазгина шаҳар — Термизга, бу ернинг босиқ ва ҳушёр одамларига ҳавасим келди. Юртингизга ободлик ва бахт ёр бўлсин.

Олимжон УСАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Қирқиш чизиғи

Қирқиш чизиғи

Буклаш чизиғи

билан жазоланади.

Белгиланган тартибда рўйхатдан ўтишдан бўйин товлаб, назорат қилинмайдиган фойда (даромад) олиш мақсадида савдо ёки воситачилик фаолиятини амалга ошириш:

а) жуда кўп миқдорда;

б) уюшган гуруҳ томонидан ёки унинг манфаатларини кўзлаб содир этилган бўлса, -

уч йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, энг кам ойлик иш ҳақининг уч юз бараваридан олти юз бараваригача миқдорда жарима ёки беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

43) **189-моддасининг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Савдо ёки хизмат кўрсатиш қоидаларини анча миқдордаги қийматда бузиш, шундай қилмишлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, -

энг кам ойлик иш ҳақининг бир юз эллик бараваригача миқдорда жарима ёки беш йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд бир йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади.

Товарлар савдоси ёки хизмат кўрсатиш қоидаларини кўп миқдордаги қийматда бузиш, шунингдек савдо ёки хизмат кўрсатиш қоидаларини бузиш:

а) хавфли рецидивист ёки илгари ушбу Кодекснинг 188 ёки 190-моддаларида назарда тутилган жиноятларни содир этган шахс томонидан;

б) бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб содир этилган бўлса, -

энг кам ойлик иш ҳақининг бир юз эллик бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади.

Товарлар савдоси ёки хизмат кўрсатиш қоидаларини жуда кўп миқдордаги қийматда бузиш —

энг кам ойлик иш ҳақининг уч юз бараваридан олти юз бараваригача миқдорда жарима ёки олти ойгача қамоқ билан жазоланади";

44) **191-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд олти ойгача қамоқ билан

Буклаш чизиғи

Қирқиш чизиғи

жазоланади";

45) **193-моддасининг санкцияси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёки олти ойгача қамоқ ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

46) **194-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки беш йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"уч ойдан олти ойгача қамоқ ёки муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

47) **195-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки беш йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"уч ойдан олти ойгача қамоқ ёки муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

48) **196-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки беш йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"уч ойдан олти ойгача қамоқ ёки муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

49) **198-моддаси учинчи қисмининг санкцияси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг етмиш беш бараваридан

Қирқиш чизиғи

этиш муассасаларида ва тарбия колонияларида озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазони ўтаётган шахсларни сақлаш тартиби Қонунга мувофиқ ҳолга келтирилсин.

6. Ушбу Қарорнинг 2-бандига мувофиқ жазодан озод қилинган шахслар, шунингдек Қонунга мувофиқ жиноий деб топилмайдиган қилмишлар учун ҳукм қилиниб, жазони илгари ўтаб чиққан ёки жазони ўташдан муддатидан илгари озод қилинган шахслар судланмаган деб ҳисоблансин.

7. Белгилаб қўйилсинки, қўшимча жазо тариқасида мол-мулкнинг мусодара этилишини назарда тутувчи, лекин Қонун амалга киритилган кунга қадар ижро этилмаган суд ҳукмлари ижро этилиши мумкин эмас.

8. Ушбу Қарорнинг ижроси:

1) 2, 4, 5 ва 7-бандларда уқтирилган шахсларга нисбатан — ана шу шахсларга нисбатан ҳукмларни ижро этувчи органларнинг тақдимномасига биноан жазони ўташ жойларидаги судлар зиммасига;

2) 3-бандга мувофиқ тугатилиши лозим бўлган ишларга нисбатан — суриштирув, дастлабки тергов органлари ва судлар зиммасига юклатилсин.

9. Ушбу Қарор 2 — 8-бандларининг ижроси Қонун амалга киритилган кундан эътиборан уч ойлик муддат ичида амалга оширилсин.

10. Ўзбекистон Республикаси Олий суди, Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ва Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ушбу Қарорнинг ижросини таъминласинлар.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси

Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
2001 йил 29 август.

Буклаш чизиғи

Ўзбекистон Республикасининг

ҚОНУНИ

Жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал кодекслари ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида

«Халқ сўзи» — «Народное слово» газеталари
2001 йил

«Само»: 13 хил маҳсулот

Қўрғонтепа туманидаги «Само» тўқимачилик ҳиссадорлик жамиятида 968 нафар ишчи-хизматчи меҳнат қилмоқда. Уларнинг кучи билан йилига 1800 тонна пахта қайта ишланиб, 13 хил маҳсулот тайёрланаётир.

Яқин кунларда бу ерда сочиқ, бўз бўяш, тикувчилик цехлари ҳам ишга туширилади. Демак, иш ўринлари янада кўпаяди.

***СУРАТДА:** йигирувчи Қандихон Раҳимова.*

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

Банкчилар терроризмни қуроллашмоқда

— Халқимиз террористик хуружларни, унинг касрини, балою офатларини бошидан кечирган, мазкур манфур ҳаракат иштирокчиларининг жирканч башараларини ўз кўзи билан кўрган халқ. Бу офатнинг илдизи таг-туги билан қирқилмас экан, ҳар биримизнинг турмушимизда на фаровонлик бўлади, на тотувлик. Одамзод бошига катта таҳдид солиб турган ана шу иллатга барҳам берилсагина одамлар эркин нафас олади, тинч ва осуда ҳаёт кечиради.

Марказий банкда ўтказилган «Тинчликни асраш ҳар биримизнинг фуқаролик бурчимиздир!» мавзуидаги анжуманда сўзга чиққанлар Ватанимизда тинчликни сақлаш барчанинг муқаддас бурчи экани, уни қуруқ ваъзхонлик билан эмас, балки амалий ҳаракатларимиз билан исботлашимиз зарурлигини таъкидладилар. Халқаро терроризмга қарши курашда кузатувчи бўлиб туриш халқимиз учун номуносиб экани уқтирилди. Мамлакатимиз Президенти айтганларидек, тинчлик ўз-ўзидан келмайди, унинг учун ҳар биримиз жон куйдиришимиз, лозим бўлса, ўз ҳузур-ҳаловатимиздан кечишимизга тўғри келади. Акс ҳолда эркинлигимизни сақлаб қолиш, буюк ва обод Ватан қуриш йўлидаги меҳнатларимиз зое кетади.

Зеро, тинчлик ва осойишталик ҳукм сурган, одамлари эзгулик йўлида меҳнат қиладиган юртда тўкин-сочинлик, фаровонлик бўлади.

Ўз мухбиримиз.

18 октябрь — Самарқанд куни

Самарқанд қадимий, мафтункор, сирли шаҳар. Унинг ҳар қадамида азиз-авлиёлар, юрт фидойилари бўлган аждодлар хокипойлари абадий қўним топган. Неча асрларки, дунёнинг турли мамлакатларидан не-не зиёлилар бу кўҳна диёрга интилишган. Улар Самарқанднинг, алломаларнинг хокипойини зиёрат этишни ўзлари учун шараф, деб билишган.

Республикамиз Президенти Ислом Каримов «Самарқанд — ўтмиши шарафли, бугуни саодатли, келажаги абадий шаҳардир», деганларида шаҳарнинг тарихий моҳияти, илоҳий руҳини назарда тутганларига асло шубҳа йўқ.

Ўтмиши шарафли, бугуни саодатли

Самарқанднинг жаҳоншумул шуҳратига, шонли тарихига беқиёс ҳисса қўшган буюк зот соҳибқирон Амир Темурдир. Бобокалонимиз Самарқандни Ҳинд соҳилларидан Волга дарёсигача, мўғул даштларидан Ўрта ер денгизигача чўзилган жаҳондаги энг катта ва қудратли, адолатли давлатнинг пойтахтига айлантирди. Самарқанд атрофида Қоҳира (Миср), Дамашқ, Султония, Боғдод, Шероз, Табриз каби қишлоқларни барпо эттирди. Уларга шундай ном берилишининг ўзи соҳибқироннинг Самарқандни дунёдаги энг машҳур шаҳарлардан ҳам машҳурроқ бўлишини истаганлигининг рамзий ифодаси эди.

Амир Темур салтанат пойтахтини гўзалликда бетимсол қилиб барпо этишда кўҳна Туронда, айниқса, Қорахонийлар ҳукмдорлиги пайтида юксак чўққига кўтарилган шаҳарсозлик анъаналаридан келиб чиққан ҳолда ўзига хос янги қоидалар ва усуллар яратди. Ҳар бир иншоот пухта ўйланган режа асосида қурилди. Улар энг баланд жойларда қад кўтарди. Биноларнинг ўзаро мутаносиблиги — қалъа деворлари, арк-саройлар, масжид ва мадрасалар, савдо расталари, бозорлар, карвонсаройлар, маиший бинолар бир-бирига уйғун ҳолда гўзал манзара касб этган.

Испания сайёҳи Руи Гонсалес де Клавихонинг Оврупа мамлакатларида ўн марталаб қайта нашр этилган «1403-1406 йилларда Самарқанддаги машҳур Темур саройида саёҳат кундалиги» асарида шундай жумлалар бор: «Дунёда ўзини ўзи вентиляция қиладиган битта шаҳар бор, у ҳам бўлса Самарқанд экан. Самарқанднинг атрофини уч томондан тоғлар қуршаб турибди. Шу тоғлардан 13-14 саржин баландликда сувлар сакраб тушади. Сув оқимида майин шабадалар ҳам қуйилиб тушади. Самарқанд сатҳи сал чуқур бўлганлиги сабабли, ҳаво шаҳар устида бир ҳалқа сифатида айланиб, ҳар-ҳар вақт Бухоро даштларига чиқиб, тоза ҳаво алмашиб туради».

Дунё нигоҳидаги ана шундай гўзал шаҳар мустақиллик йилларида янада чирой очди, унинг бутун бўй-басти, салобати аниқ-тиниқ намоён бўлди. Қадриятларимизнинг қайта қарор топиши натижасида зиёратгоҳлар, қадимий осори-атиқалар ўз ҳолига қайтди. Азалдан мағрибу машриқни узвий боғлаган кўҳна юртни яна етти иқлим таниди. Хорижлик сайёҳларнинг Самарқанддан қадами узилмай қолди. Ҳадис илмининг султони Имом ал-Бухорий ёдгорлик мажмуасини, калом илмининг пешвоси Имом Абу Мансур Мотуридий зиёратгоҳини, бу улуғ алломалар таълимотини бугун бутун дунё билади.

Ўтган йили Вазирлар Маҳкамасининг «Имом Абу Мансур ал-Мотуридий таваллудининг 1130 йиллигини нишонлаш тўғрисида»ги қарори асосида Самарқанднинг шарқий қисмида жойлашган, улуғ аллома дафн этилган Чокардиза қабристони ободонлаштирилди. Очиғи, у таниб бўлмас даражада ўзгарди. Ташландиқ қабристон ўрнида маҳобатли зиёратгоҳ қад ростлади.

Тарихий манбаларнинг далолат беришича, Чокардиза қабристони Ислом оламидаги энг улуғ — Маккаи Мукаррамадаги Муалло ва Мадинаи Мунавварадаги Боқия хилхоналаридан кейинги ўринда туради. Афсуски, шундай улуғ қадамжо коммунистик мафкура ҳукмронлик қилган йилларда оёқ ости қилинди. 1948 йилда бус-бутун қабристон ҳовли-жойлар учун тақсимлаб берилди. Бир қисмида санаторий барпо этилди. Оқибатда мақбаралар бузиб ташланди, қабрлар, қабртошлар пойдеворлар тагида қолди.

Самарқандлик олимларнинг илмий изланишлари Чокардиза сир-синоатларини очиб берди. Улар қазув ишларини олиб боришда тарихий манбаларга, қабристонни яхши эслайдиган кексалар хотираларига таянишди. Археологлар, Ўзбекистон Фанлар академияси Самарқанд бўлимининг раҳбари, тарих фанлари доктори Темур Ширинов раҳбарлигида тайёрланган «Имом ал-Мотуридийнинг даври, ҳаёти ва мероси» номли илмий лойиҳалари уч йўналишда амалга оширилиши зиёратгоҳда бошланган эзгу ишларнинг дебочаси бўлди.

Ёдгорлик мажмуи ниҳоятда қисқа муддатда қуриб битказилди. Бунинг учун вилоят ва шаҳар ҳокимликлари қурилиш ишлари учун каттагина маблағ ажратишди. Республика мусулмонлари идораси, «Имом ал-Бухорий» халқаро хайрия жамғармаси ҳам ҳадяларини аяшмади. Вилоят ҳудудидаги бир қатор корхона, ташкилот, муассасалар, саховатпеша инсонлар ҳам қўл қовуштириб туришмади.

Хуллас, истиқлол туфайли тарихий ҳақиқат қарор топди. Мустабид истибдод даврида топталган аждодларимиз руҳи поклари шод айланди. Шу кўҳна шаҳарда туғилган, бутун умрини шу ерда ўтказиб, ижод қилган, калом илмини юксакларга кўтарган Абу Мансур ал-Мотуридий ҳазратларининг маҳобатли мақбараси муборак зиёратгоҳга айланди.

Хожа Аҳрор Валий, Фақиҳ Абдуллайс, Нодир Девонбеги, Баҳодир Ялангтўш, Амир Маъсум Шоҳмурод сингари Самарқанд шуҳратини оламга ёйган инсонлар масжидлари, мақбаралари, боғлари, қадамжолари, ва энг асосийси, уларнинг номлари тикланди, абадийлаштирилди. Мирзо Улуғбекнинг 600 йиллиги, соҳибқирон Амир Темурнинг 660 йиллиги муносабати билан кўпгина эзгу ишлар амалга оширилди.

1996 йилнинг 18 октябри кўҳна шаҳар тарихида ўчмас из қолдирди. Шу куни **Президентимиз Ислом Каримов бошчилигида буюк саркарданинг салобатли ҳайкали очилган чоғда бутун Самарқанд яшнаб кетди. Кўксарой томон мағрур боқаётган улуғ чеҳра бу дунёда адолатнинг боқий эканлигини яна бир бор исботлади. Юртбошимиз ана шу унутилмас лаҳзаларда Самарқанд шаҳрига биринчи рақамли «Амир Темур» орденини топширганларида ва бундан буён ҳар йили 18 октябрни «Самарқанд куни» сифатида байрам қилишни таклиф этганларида қалблар қувончдан ларзага келди.**

Ана шу қувончли воқеага роппа-роса беш йил тўлди. Ана шу беш йилда Самарқанд салоҳияти янада юксалди.

— Кейинги йилларда барпо этилган бири-биридан муҳташам иншоотлар Самарқанд кўркига кўрк қўшди, — дейди шаҳар ҳокими Пўлат Абдураҳмонов. — Зиёратчиларга қулайлик яратиш мақсадида Шоҳизинда зиёратгоҳи билан имом Абу Мансур Мотуридий ёдгорлик мажмуасини боғловчи янги йўл барпо этилганини алоҳида таъкидлашни истардим. Яна бир хайрли иш Бибихоним масжидини қайта таъмирлаб, «Самарқанд куни» арафасида ишга туширганимиз бўлди. Етти иқлимга машҳур Сиёб бозори эса мустақиллик йилларида икки баравар кенгайтирилди. Бу ерда бири-бирини такрорламас муҳташам иншоотлар барпо этилди. Вилоят ҳокимлигининг ташаббуси билан бугунги кунда шаҳарда жуда катта ҳажмдаги ободонлаштириш ишлари амалга оширилаяпти. Унда барча корхоналар, бутун шаҳар аҳолиси фаол қатнашаётгани самарқандликларнинг ўз юртларини қанчалик севишларидан, уни ардоқлашларидан далолат бераяпти. Аслида Самарқанд гўзаллигини идрок этиш — бой тарихимизни, ижодкор, яратувчи халқимизни идрок этиш демакдир.

Ҳа, миллатимиз ва давлатимиз фахру ифтихори бўлмиш Самарқанд ана шундай улуғ шаҳар. Унинг фидойи фарзандлари дилларида Ватан туйғуси, ободончилик, яратувчанлик хислатлари мужассам.

Тангир САТТОРОВ,
«Маънавият ва маърифат» марказининг Темирйўл тумани бўлими раҳбари.
Абдурасул САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Фармон қандай бажарилмоқда?

Амнистия: ИЖРО МУКАММАЛ БЎЛСИН

Президент Ислом Каримовнинг "Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги эълон қилинганлигининг ўн йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида"ги Фармони чиққанига ҳам икки ой бўлди. Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, мазкур Фармон ижроси юзасидан ваколатли идоралар томонидан тегишли чора-тадбирлар белгиланиб, талайгина ишлар амалга оширилмоқда.

Хусусан, вилоят ҳокимликлари томонидан қамоқ жойларидан озодликка чиққан шахслар учун ижтимоий кўникма марказлари ҳамда иш ўринлари ташкил этиш бўйича муайян тадбирлар амалга оширилди. Ушбу иш ўринларидан маълум бир қисми айнан жазодан озод қилинган шахслар учун белгилангани, ички ишлар органлари томонидан жазони ўташ жойларидан озод этилган шахсларга ижтимоий кўникма марказларига йўлланмалар берилаётгани, жойларда улар тақдирига сезгирлик билан муносабатда бўлинаётгани эътиборга молик.

Масалан, жазони ўташ муассасасидан доимий яшаш жойига қайтган андижонлик Ш.Солиева ижтимоий кўникма маркази томонидан тиббий кўрикдан ўтказилганда, хасталикка чалингани аниқланди. Шундан сўнг у даволаниш учун шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимига қарашли шифохонага жойлаштирилди. Ш.Солиевага 20 минг 580 сўм миқдорида моддий ёрдам пули берилиб, келгусида ишга жойлаштириш юзасидан қатъий чора-тадбирлар белгиланди. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

— Президентимизнинг амнистия тўғрисидаги Фармони эълон қилинганидан сўнг Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори томонидан мазкур Фармон ва унинг ижро тартиби ҳақидаги бошқа вазифаларни бажаришга оид тадбирлар режаси тузилиб, тегишли идоралар билан ҳамкорликда бажариш учун жойлардаги прокуратура органларига юборилди, — дейди республика прокуратураси бўлим прокурори Шуҳрат Эшонов. — Жумладан, унда Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 13 май қарорига илова қилинган ижтимоий ҳимояга муҳтож ва ишга жойлаштиришда алоҳида қийинчиликларга дуч келган шахсларни ишга қабул қилиш учун махсус иш жойларини ташкил этиш тартиби тўғрисидаги низом талабларининг бажарилиши устидан назоратни кучайтириш зарурлиги таъкидланган.

Ушбу низом талабларига кўра, мулкчилик шаклидан қатъи назар, барча ташкилот, муассаса ва корхоналар юқорида тилга олинган тоифадаги шахслар учун махсус иш жойлари ташкил этиши, шу тоифа шахсларни ишга қабул қилиши мажбурийдир. Жазони ўташ муассасаларидан қайтган шахслардан 1024 нафари ишга жойлаштирилган.

Айни чоғда Фармоннинг аниқ ва тўлиқ бажарилиши учун масъул бўлган республика прокуратураси органлари томонидан ўтказилган текширишлар бу борадаги ишлар ҳамма жойда ҳам бир хилда эмаслигини кўрсатди. Жазони ўташ муассасаларидан озодликка чиқиб келган шахсларни жойларда тиббий кўрикдан ўтказиш, ишга жойлаштириш ва уларга моддий ёрдам кўрсатиш бўйича масъул бўлганларнинг ҳаммаси ҳам ўз вазифасини кўнгилдагидек бажаряпти, деб бўлмайди.

Масалан, Тошкент вилоятининг Ўртачирчиқ туманида жазони ижро этиш жойларидан қайтган шахслардан 3 нафари касаллигига чалинганлиги ҳақида хабар келган бўлса-да, улар туман соғлиқни сақлаш бўлими томонидан ўз вақтида рўйхатга олинмаган. Хоразм вилоятида жазони ўташ жойларидан қайтган шахслардан 183 нафари текшириш кунига қадар тиббий кўрикдан ўтказилмаганлиги ачинарли ҳолдир.

Бухоро вилоятининг Олот туманида жазони ўташ муассасаларидан қайтган 11 нафар шахс туман ички ишлар бўлими томонидан берилган тегишли йўлланма билан туман ҳокимлиги ҳузуридаги ижтимоий кўникма марказига моддий ёрдам сўраб мурожаат қилган бўлишига қарамай, бу ерда маблағ йўқлиги важи билан уларнинг талаблари қаноатлантирилмаган.

Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 19 апрелдаги қарори билан тасдиқланган жазони ижро этиш жойларидан қайтган шахсларга ижтимоий, маиший жиҳатдан ва ишга жойлаштиришда ёрдам кўрсатиш бўйича ҳокимликлар ҳузуридаги махсус комиссиялар тўғрисидаги низом талабларига ҳам жойларда тўла риоя этилиши таъминланмаяпти. Жумладан, Урганч тумани ҳокимлиги ҳузуридаги махсус комиссияга иш сўраб мурожаат этган 23 шахснинг атиги 3 таси ишга жойлаштирилган, холос.

Президент Фармони ва ҳукумат қарорларининг тўла ва аниқ ижро этилишига ғов бўлаётган бундай салбий кўринишлар жойлардаги мутасаддиларни сергаклантирмоғи лозим. Зотан, билиб-билмай йўл қўйилган кичкина камчилик ҳам ҳар қандай яхши ташаббус ёки ҳаракатга соя ташлаши, қолаверса, кечаги қилмишидан пушаймон бўлиб, бугунги кунда яхши орзу-умидлар билан янги ҳаёт бошлаётган инсоннинг шахтини сўндириб қўйиши мумкин.

Беҳзод НОРБОЕВ,
ЎзА мухбири.

Қирқиш чизиғи — — — — — Қирқиш чизиғи

Ўзбекистон Республикасининг
ҚОНУНИ

Жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал кодекслари ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси **қарор қилади:**

Ўзбекистон Республикасининг қуйидаги қонун ҳужжатларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритилсин:

I. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрдаги Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодекси** (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 1, 3-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, № 9, 144-модда; 1997 йил, №2, 56-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 5-6, 102-модда, № 9, 181-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 5, 124-модда, № 9, 229-модда; 2000 йил, №5-6, 153-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда):

1) **15-моддасининг иккинчи ва учинчи қисмлари** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Ижтимоий хавфи катта бўлмаган жиноятларга қасддан содир этилиб, қонунда уч йилдан кўп бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилиш тарзидаги жазо назарда тутилган жиноятлар, шунингдек эҳтиётсизлик оқибатида содир этилиб, қонунда беш йилдан кўп бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилиш тарзидаги жазо назарда тутилган жиноятлар киради.

Унча оғир бўлмаган жиноятларга қасддан содир этилиб, қонунда уч йилдан ортиқ, лекин беш йилдан кўп бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилиш тарзидаги жазо назарда тутилган жиноятлар, шунингдек эҳтиётсизлик оқибатида содир этилиб, қонунда беш йилдан ортиқ муддатга озодликдан маҳрум қилиш тарзидаги жазо назар-

2

Буклаш чизиғи

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг
ҚАРОРИ

"Жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал кодекслари ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини амалга киритиш тартиби тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. "Жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал кодекслари ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни (бундан буён матнда Қонун деб юритилади) матбуотда эълон қилинган кундан эътиборан амалга киритилсин.

2. Қонун амалга киритилгунга қадар ҳукм қилинган, содир этган қилмишлари Қонунга биноан жиноий деб топилмайдиган шахслар жазонинг барча туридан (асосий ва қўшимча жазолардан) озод қилинсин.

3. Қонунга мувофиқ жиноий деб топилмайдиган қилмишларга доир суриштирув, дастлабки тергов органлари ва судларнинг юритишидаги ишлар тугатилсин.

4. Қонун амалга киритилгунга қадар ҳукм қилинган, жазони ўтаб бўлмаган шахсларга нисбатан тайинланган жазо турлари ва чоралари, башарти Қонуннинг тегишли моддасида назарда тутилганига нисбатан оғирроқ бўлса, Қонунга мувофиқ ҳолга келтирилсин. Жазо чораси судлар томонидан Қонуннинг тегишли моддасида белгиланган энг кўп жазо чорасигача қадар камайтирилади.

5. Озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазони ижро

31

Қирқиш чизиғи

юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

50) **202-моддаси:**

иккинчи ва учинчи қисмларининг санкцияларидаги "мол-мулк мусодара қилиниб ёки мусодара қилинмай" деган сўзлар чиқариб ташлансин;

қуйидаги мазмундаги **тўртинчи қисм** билан тўлдирилсин:

"Етказилган моддий зарар уч карра миқдорида қопланган тақдирда, озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазо қўлланилмайди";

51) **205-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг бир юз эллик бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки беш йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг уч юз бараваридан олти юз бараваригача миқдорда жарима ёки муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

52) **206-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг бир юз эллик бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки беш йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг уч юз бараваридан олти юз бараваригача миқдорда жарима ёки муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

53) **207-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён

18

Буклаш чизиғи

бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"уч йилдан етти йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

учинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"етти йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

41) **186^{1}-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"уч йилдан етти йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

учинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"етти йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

42) **188-моддасининг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Белгиланган тартибда рўйхатдан ўтишдан бўйин товлаб, назорат қилинмайдиган фойда (даромад) олиш мақсадида савдо ёки воситачилик фаолиятини амалга ошириш, шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин анча миқдорда содир этилган бўлса, -

уч йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, энг кам ойлик иш хақининг бир юз эллик бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади.

Белгиланган тартибда рўйхатдан ўтишдан бўйин товлаб, назорат қилинмайдиган фойда (даромад) олиш мақсадида савдо ёки воситачилик фаолиятини амалга ошириш:

а) хавфли рецидивист томонидан;

б) кўп миқдорда;

в) бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб, содир этилган бўлса,-

уч йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, энг кам ойлик иш ҳақининг бир юз эллик бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёхуд олти ойгача қамоқ

15

ёхуд беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш:

а) жуда кўп миқдорда;

б) чегарани бузиб ўтиш, яъни божхона хизматининг розилигини олмасдан туриб, товар ёки бошқа қимматликларни Ўзбекистон Республикасининг божхона чегарасидан очиқдан-очиқ ўтказиш йўли билан;

в) уюшган гуруҳ томонидан ёки унинг манфаатларини кўзлаб;

г) хизмат лавозимидан фойдаланган ҳолда содир этилган бўлса, -

энг кам ойлик иш ҳақининг уч юз бараваридан олти юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд беш йилдан саккиз йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

39) **184-моддасининг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Фойда (даромад) ёки солиқ солинадиган бошқа объектларни қасддан яшириш, камайтириб кўрсатиш, шунингдек давлат томонидан белгиланган солиқларни, йиғимларни, бож ёки бошқа тўловларни тўлашдан қасддан бўйин товлаш, шундай қилмишлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин анча миқдорда содир этилган бўлса, -

энг кам ойлик иш ҳақининг бир юз эллик бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд олти ойгача қамоқ билан жазоланади.

Солиқ ёки бошқа тўловларни тўлашдан бўйин товлаш:

а) такроран;

б) кўп миқдорда содир этилган бўлса, -

энг кам ойлик иш ҳақининг бир юз эллик бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Солиқ ёки бошқа тўловларни тўлашдан бўйин товлаш жуда кўп миқдорда содир этилган бўлса, -

энг кам ойлик иш ҳақининг уч юз бараваридан олти юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Қасддан яширилган, камайтириб кўрсатилган фойда (даромад) бўйича солиқлар ва бошқа тўловлар тўлиқ тўланган тақдирда, озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазо қўлланилмайди";

40) **186-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан икки юз

14

Буклаш чизиғи

этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд олти ойгача қамоқ билан жазоланади";

учинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

54) **208-моддасининг санкцияси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

55) **209-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки беш йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг уч юз бараваридан олти юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

56) **242-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"ўн беш йилдан йигирма йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкциясидаги "мол-мулк мусодара қилиниб" деган сўзлар чиқариб ташлансин;

57) **250-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд олти ойгача қамоқ ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

19

Қирқиш чизиғи

қўлланилганидан кейин бир йил давомида такрор содир этилган бўлса, —

энг кам иш ҳақининг беш бараваридан ўн бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Башарти талон-торож қилинган мулкнинг қиймати энг кам иш ҳақининг беш бараваридан ошмаса, бундай талон-торож оз миқдордаги талон-торож қилиш деб ҳисобланади";

2) **164-моддаси:**

қуйидаги мазмундаги **иккинчи қисм** билан тўлдирилсин:

"Савдо ёки хизмат кўрсатиш қоидаларини анча миқдордаги қийматда бузиш —

фуқароларга энг кам иш ҳақининг беш бараваридан ўн бараваригача миқдорда, мансабдор шахсларга эса етти бараваридан ўн беш бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади";

иккинчи ва учинчи қисмлари тегишинча **учинчи ва тўртинчи қисмлар** деб ҳисоблансин;

3) **174-моддаси:**

қуйидаги мазмундаги **иккинчи қисм** билан тўлдирилсин:

"Худди шундай ҳуқуқбузарлик анча миқдорда содир этилган бўлса, -

фуқароларга энг кам иш ҳақининг беш бараваридан ўн бараваригача миқдорда, мансабдор шахсларга эса ўн бараваридан ўн беш бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади";

иккинчи қисми тегишли равишда **учинчи қисм** деб ҳисоблансин;

4) **176-моддаси:**

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"ҳуқуқбузарлик ашёларини мусодара қилиб, энг кам иш ҳақининг беш бараваридан етти бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади";

қуйидаги мазмундаги **учинчи қисм** билан тўлдирилсин:

"Ушбу модданинг иккинчи қисмида назарда тутилган ҳуқуқбузарликлар анча миқдорда содир этилган бўлса —

ҳуқуқбузарлик ашёларини мусодара қилиб, энг кам иш ҳақининг етти бараваридан ўн бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади".

Ўзбекистон Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,

2001 йил 29 август.

30

Буклаш чизиғи

да тутилган жиноятлар киради";

2) **43-моддасининг иккинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Маҳкумларга асосий жазолардан ташқари ҳарбий ёки махсус унвондан маҳрум қилиш тарзидаги қўшимча жазо ҳам қўлланилиши мумкин";

3) **44-моддасининг иккинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Жарима энг кам ойлик иш ҳақининг беш бараваридан олти юз бараваригача миқдорда белгиланади";

4) **50-моддаси**:

қуйидаги мазмундаги **тўртинчи қисм** билан тўлдирилсин:

"Озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинаётган аёлларга ҳамда олтмиш ёшдан ошган эркакларга нисбатан тайинланаётган жазо муддати ушбу Кодекс Махсус қисмининг тегишли моддасида назарда тутилган озодликдан маҳрум этиш энг кўп муддатининг тўртдан уч қисмидан ортиқ бўлиши мумкин эмас";

тўртинчи, бешинчи ва олтинчи қисмлари тегишинча **бешинчи, олтинчи ва еттинчи қисмлар** деб ҳисоблансин;

бешинчи қисмининг "а" банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"а) ижтимоий хавфи катта бўлмаган жинояти, эҳтиётсизлик оқибатида содир этилган унча оғир бўлмаган жинояти учун озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинаётганларга нисбатан жазони манзил-колонияларда";

олтинчи қисмининг "б" банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"б) ижтимоий хавфи катта бўлмаган жиноят, эҳтиётсизлик оқибатида унча оғир бўлмаган жиноят содир этганларга нисбатан жазони манзил-колонияларда";

5) **51-моддасининг биринчи ва иккинчи қисмлари** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Отиб ўлдириш тариқасидаги ўлим жазоси фақат жавобгарликни оғирлаштирадиган ҳолатларда қасддан одам ўлдириш (97-модданинг иккинчи қисми), агрессия (151-модданинг иккинчи қисми), геноцид (153-модда), терроризм (155-модданинг учинчи қисми) учун белгиланади.

Ўлим жазоси аёлга, олтмиш ёшдан ошган эркакка ва ўн саккиз ёшга тўлмасдан жиноят содир этган шахсга нисбатан тайинланиши мумкин эмас";

6) **53-моддаси** чиқариб ташлансин;

7) Кодекс қуйидаги мазмундаги **66 [1]-модда** билан тўлдирилсин:

"66 [1]-модда. Ярашилганлиги муносабати билан жиноий жавобгарликдан озод қилиш

Ушбу Кодекс 105-моддасининг биринчи қисмида (қасд-

3

Қирқиш чизиғи

в) кўп миқдорда содир этилган бўлса, -

беш йилдан саккиз йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

тўртинчи қисмининг санкциясидаги "мол-мулк мусодара қилиниб" деган сўзлар чиқариб ташлансин;

30) **170-моддаси:**

иккинчи қисмининг санкциясидаги "мол-мулк мусодара қилиниб ёки мусодара қилинмай" деган сўзлар чиқариб ташлансин;

қуйидаги мазмундаги **учинчи қисм** билан тўлдирилсин:

"Етказилган моддий зарарнинг ўрни қопланган тақдирда қамоқ тариқасидаги жазо қўлланилмайди";

31) **173-моддаси:**

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг етмиш беш бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

учинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

32) **174-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг етмиш беш бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг етмиш беш бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, уч ойдан олти ойгача қамоқ билан жазоланади";

33) **175-моддаси:**

биринчи ва иккинчи қисмларининг санкцияларидаги тегишинча "мол-мулк мусодара қилиниб ёки мусодара қилинмай" ҳамда "мол-мулк мусодара қилиниб" деган сўзлар чиқариб ташлансин;

қуйидаги мазмундаги **учинчи қисм** билан тўлдирилсин:

"Етказилган моддий зарар уч карра миқдорида қопланган тақдирда қамоқ ва озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазо қўлланилмайди";

34) **177-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён

12

Буклаш чизиғи

этилсин:

"беш йилдан саккиз йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

учинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"саккиз йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

64) **298-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"икки йилгача хизмат бўйича чеклаш ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"уч йилдан етти йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

учинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"етти йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

65) **124-моддасининг санкциясидаги, 131-моддаси биринчи ва иккинчи қисмларининг санкцияларидаги, 137-моддаси иккинчи ва учинчи қисмларининг санкцияларидаги, 150-моддасининг санкциясидаги, 151-моддаси биринчи ва иккинчи қисмларининг санкцияларидаги, 152,153,154-моддаларининг санкцияларидаги, 158-моддаси биринчи ва иккинчи қисмларининг санкцияларидаги, 160, 161, 164, 165, 171, 176, 178, 185^1, 190, 210-моддаларининг санкцияларидаги, 211, 212, 213-моддалари иккинчи ва учинчи қисмларининг санкцияларидаги, 214-моддаси иккинчи қисмининг санкциясидаги, 228^1, 233-моддаларининг санкцияларидаги, 237-моддаси иккинчи ва учинчи қисмларининг санкцияларидаги, 243, 244, 244^1, 244^2, 245, 246, 247-моддаларининг санкцияларидаги, 248-моддаси учинчи қисмининг санкциясидаги, 251-моддаси иккинчи ва учинчи қисмларининг санкцияларидаги, 252, 255^1-моддаларининг санкцияларидаги, 267-моддаси иккинчи ва учинчи қисмларининг санкцияларидаги, 270-моддаси учинчи қисмининг санкциясидаги, 271 ва 278-моддаларининг санкцияларидаги** тегишинча "мол-мулк мусодара қилиниб ёки мусодара қилинмай" ҳамда "мол-мулк мусодара қилиниб" деган сўзлар чиқариб ташлансин.

II. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрдаги Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодекси** (Ўзбекистон Республи-

21

Қирқиш чизиғи

рорнинг розилиги билан судга юборилади.

585-модда. Суд муҳокамаси

Ярашув тўғрисидаги ишлар бўйича суд муҳокамаси жиноят иши судга келган пайтдан эътиборан ўн суткадан кечиктирмай ўтказилади.

Суд мажлисида гумон қилинувчи, айбланувчи, судланувчи, жабрланувчи (фуқаровий даъвогар), уларнинг қонуний вакиллари, ҳимоячилари, прокурор иштирок этади.

Ярашув тўғрисидаги ишлар бўйича суд муҳокамаси жабрланувчининг ярашув тўғрисидаги аризасини ўқиб эшиттириш билан бошланади.

Суд гумон қилинувчи, айбланувчи, судланувчи ва жабрланувчининг (фуқаровий даъвогарнинг) содир этилган жиноят ҳолатлари тўғрисидаги сўзларини эшитади.

Суд:

ярашувнинг ихтиёрийлиги ва унинг сабабларини;

гумон қилинувчи, айбланувчи, судланувчи ўз айбига ихтиёрий иқрор бўлганлигини;

гумон қилинувчи, айбланувчи, судланувчи ўзи содир этган қилмишнинг оқибатларини англаганлигини ва етказилган зарарни бартараф этиш чораларини кўрган-кўрмаганлигини;

жабрланувчига (фуқаровий даъвогарга) ёки гумон қилинувчи, айбланувчи, судланувчига бирон бир тазйиқ бўлган-бўлмаганлигини;

етказилган зарарнинг ўрнини қоплаш билан боғлиқ масалаларни;

гумон қилинувчи, айбланувчи, судланувчи, уларнинг қонуний вакиллари ярашувга розиликларини аниқлайди.

Шундан сўнг суд ҳимоячи ва прокурорнинг фикрини эшитади.

Агар суд мажлиси давомида ярашув, айбга иқрор бўлиш ихтиёрий эмаслиги, зарарни қоплашдан бош тортиш, шунингдек содир этилган қилмишда оғирроқ жиноят таркиби белгилари мавжудлиги аниқлангудек бўлса, суд умумий қоидалар бўйича дастлабки тергов юритилиши учун ишни прокурорга юбориш тўғрисида ажрим чиқаради.

Суд муҳокамасининг натижалари бўйича суд қонунда белгиланган тартибда ажрим чиқаради.

Суд мажлиси вақтида ушбу Кодекснинг 90 — 92-моддаларида назарда тутилган қоидаларга биноан баённома юритилади.

586-модда. Суд ажрими

Суднинг ажрими қуйидаги қоидалар бўйича тузилади.

Суд ажримининг кириш қисмида:

28

Буклаш чизиғи

озод қилиш маҳкум:

а) ижтимоий хавфи катта бўлмаган ёки унча оғир бўлмаган жинояти учун суд тайинлаган жазо муддатининг камида учдан бир қисмини;

б) оғир жинояти учун, шунингдек қасддан содир этган жинояти учун, агар шахс илгари қасддан содир этган жинояти учун озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинган бўлса, суд тайинлаган жазо муддатининг камида ярмини;

в) ўта оғир жинояти учун, шунингдек жазодан муддатидан илгари шартли озод қилинган ёки жазоси енгилроғи билан алмаштирилган шахс жазонинг ўталмаган қисми мобайнида қасддан янги жиноят содир этганлиги учун ҳукм қилинган бўлса, суд тайинлаган жазо муддатининг камида учдан икки қисмини ҳақиқатда ўтаб бўлганидан кейин қўлланилиши мумкин";

9) **74-моддасининг учинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Жазони енгилроғи билан алмаштириш маҳкум:

а) ижтимоий хавфи катта бўлмаган ёки унча оғир бўлмаган жинояти учун суд тайинлаган жазо муддатининг камида тўртдан бир қисмини;

б) оғир жинояти учун, шунингдек қасддан содир этган жинояти учун, агар у илгари қасддан содир этган жинояти учун озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинган бўлса, суд тайинлаган жазо муддатининг камида учдан бир қисмини;

в) ўта оғир жинояти учун, шунингдек жазодан муддатидан илгари шартли равишда озод қилиш ёки жазони енгилроғи билан алмаштириш қўлланилган ва жазонинг ўталмаган қисми мобайнида қасддан содир этган янги жинояти учун суд тайинлаган жазо муддатининг камида ярмини ҳақиқатда ўтаб бўлганидан кейин қўлланилиши мумкин";

10) **85-моддаси:**

қуйидаги мазмундаги **тўртинчи қисм** билан тўлдирилсин:

"Вояга етмай туриб ижтимоий хавфи катта бўлмаган жиноят содир этган шахсларга нисбатан озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазо тайинланмайди";

тўртинчи, бешинчи ва **олтинчи қисмлари** тегишинча **бешинчи, олтинчи** ва **еттинчи қисмлар** деб ҳисоблансин;

11) **89-моддасининг учинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Жазони ўташдан муддатидан илгари шартли равишда озод қилиш:

а) ижтимоий хавфи катта бўлмаган ёки унча оғир бўлмаган жиноят учун тайинланган жазо муддатининг камида тўртдан бир қисми;

5

Қирқиш чизиғи

26) **166-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёки беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

иккинчи, учинчи ва тўртинчи қисмларининг санкцияларидаги "мол-мулк мусодара қилиниб" деган сўзлар чиқариб ташлансин;

27) **167-моддасининг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Айбдорга ишониб топширилган ёки унинг ихтиёрида бўлган ўзганинг мулкини ўзлаштириш ёки растрата қилиш йўли билан талон-торож қилиш —

энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваригача миқдорда жарима ёки бир йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд олти ойгача қамоқ билан жазоланади.

Ўша ҳаракат:

а) кўп миқдорда;

б) такроран ёки хавфли рецидивист томонидан;

в) бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб;

г) мансаб мавқеини суиистеъмол қилиш йўли билан содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ўша ҳаракат:

а) жуда кўп миқдорда;

б) ўта хавфли рецидивист томонидан;

в) уюшган гуруҳ томонидан ёки унинг манфаатларини кўзлаб;

г) компьютер техникаси воситаларидан фойдаланиб содир этилган бўлса, -

энг кам ойлик иш ҳақининг уч юз бараваридан олти юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд беш йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Етказилган моддий зарарнинг ўрни қопланган тақдирда озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазо қўлланилмайди";

28) **168-моддасининг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Фирибгарлик, яъни алдаш ёки ишончни суиистеъмол қилиш йўли билан ўзганинг мулкини ёки ўзганинг мулкига бўлган ҳуқуқни қўлга киритиш —

энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваригача миқдорда

10

Буклаш чизиғи

лигини билиш; ушланганидан кейин йигирма тўрт соатдан кечиктирмай сўроқ қилинишини талаб қилиш; ўзига нисбатан қўйилган гумон хусусида ва ишнинг бошқа ҳар қандай ҳолатлари бўйича кўрсатувлар бериш; ўз она тилидан ва таржимон хизматидан фойдаланиш; у гумон қилинувчи деб эътироф этилганлиги тўғрисидаги қарор унга маълум қилинган пайтдан ёки у ушланган пайтдан бошлаб ҳимоячи олиш ва сўроқ тугаганидан сўнг у билан холи учрашиш; ҳуқуқларини ҳимоя қилишни шахсан ўзи амалга ошириш; илтимоснома бериш ва рад қилиш; далиллар тақдим қилиш; суриштирувчи ёки терговчининг рухсати билан тергов ҳаракатларида иштирок этиш; ярашув тўғрисидаги ишлар бўйича суд мажлисларида иштирок этиш; суриштирувчининг, терговчининг, прокурорнинг ва суднинг ҳаракатлари ҳамда қарорлари устидан шикоятлар бериш ҳуқуқига эгадир";

4) **55-моддасининг биринчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Жабрланувчи: кўрсатув бериш; далиллар тақдим қилиш; илтимоснома бериш ва рад қилиш; ўз она тилидан ва таржимон хизматидан фойдаланиш; ўз манфаатларини ҳимоя қилиш учун вакил олиш; суриштирувчи ёки терговчининг рухсати билан тергов ҳаракатларида иштирок этиш; дастлабки тергов тамом бўлганидан сўнг ишнинг барча материаллари билан танишиш ва ундан зарур маълумотларни ёзиб олиш; қонунда назарда тутилган ҳолларда ярашув тўғрисида аризалар бериш ҳамда ярашув тўғрисидаги ишлар бўйича, биринчи инстанция, апелляция, кассация ва назорат инстанцияси судининг мажлисларида иштирок этиш; суриштирувчи, терговчи, прокурор ва суднинг ҳаракатлари ҳамда қарорлари устидан шикоятлар келтириш; шахсан ўзи ёки вакили орқали судда айбловни қувватлаш; суд мажлисининг баённомаси билан танишиш ва у ҳақда ўз мулоҳазаларини билдириш; иш бўйича келтирилган шикоятлар, протестлардан хабардор бўлиш ва уларга нисбатан эътирозлар билдириш ҳуқуқига эгадир";

5) **84-моддаси** қуйидаги мазмундаги **тўртинчи қисм** билан тўлдирилсин:

"Жабрланувчи Жиноят кодексининг 66^1-моддасида назарда тутилган жиноятлар тўғрисидаги ишлар бўйича гумон қилинувчи, айбланувчи, судланувчи билан ярашган тақдирда жиноят иши ушбу Кодекснинг 62-бобида белгиланган тартибда суд томонидан айблилик ҳақидаги масала ҳал қилинмасдан тугатилиши мумкин";

тўртинчи қисми тегишинча **бешинчи қисм** деб ҳисоблансин;

6) **209-моддасининг иккинчи қисмидаги** "ёки мол-мулкни мусодара қилиш эҳтимолини" деган сўзлар чиқариб

23

Қирқиш чизиғи

"Жиноят ишини судда муҳокама қилишга тайинлаш тўғрисида судьянинг қарори чиқарилган вақтдан бошлаб кўпи билан ўн суткада суд ишни кўришни бошлаши лозим.

Жиноят ишини кўриб чиқиш бошланган вақтдан эътиборан узоғи билан икки ой ичида суд уни мазмунан ҳал этишни тугаллаши лозим.

Ушбу модданинг иккинчи қисмида назарда тутилган муддат биринчи инстанция судининг ажримига асосан Қорақалпоғистон Республикаси жиноят ишлари бўйича Олий судининг, жиноят ишлари бўйича вилоят, Тошкент шаҳар судларининг, Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий судининг раиси томонидан тўрт ойгача узайтирилиши мумкин.

Судларда жиноят ишларини кўриб чиқиш муддатини тўрт ойдан кўпроққа узайтиришга алоҳида ҳолларда фақат мураккаб ва кўп воқеали ишлар бўйича йўл қўйилади. Биринчи инстанция судининг ажримига асосан беш ойгача бўлган бундай узайтириш Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг ўринбосари ва олти ойгача бўлган шундай узайтириш Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси томонидан амалга оширилади";

19) **457-моддаси биринчи қисмининг 11-бандидаги** "ёки мол-мулкнинг мусодара қилиниши эҳтимолини" деган сўзлар чиқариб ташлансин;

20) **470-моддасининг 5-банди** чиқариб ташлансин;

21) **558-моддасининг биринчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Эҳтиёт чораси сифатида қамоққа олиш вояга етмаган шахсга нисбатан фақат ушбу Кодекснинг 236-моддасида назарда тутилган асослар бўлганда ва унга беш йилдан ортиқ муддатга озодликдан маҳрум қилиш тайинланиши мумкин бўлган қасддан жиноят содир этганликда айб эълон қилинган ҳамда айбланувчининг муносиб хулқ-атворда бўлишини бошқа эҳтиёт чоралари таъминлай олмайдиган тақдирда қўлланилиши мумкин";

22) **Кодекс** қуйидаги мазмундаги **62-боб** билан тўлдирилсин:

"62-боб. Ярашув тўғрисидаги ишлар бўйича иш юритиш

582-модда. Ярашилганлиги муносабати билан кўриб чиқиладиган жиноят ишлари

Ярашилганлиги муносабати билан Жиноят кодексининг 66^1-моддасида назарда тутилган жиноятлар тўғрисидаги ишлар кўриб чиқилиши мумкин.

583-модда. Ярашув тўғрисидаги ариза

Ярашув тўғрисидаги ариза жабрланувчи (фуқаровий даъвогар) ёхуд унинг қонуний вакили томонидан суриштирув ва дастлабки терговнинг, шунингдек суд муҳокамасининг

26

Буклаш чизиғи

этилсин:

"уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

тўртинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"беш йилдан саккиз йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

15) **117-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"олти ойгача қамоқ ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

учинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

16) **118-моддаси тўртинчи қисмининг санкцияси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"ўн беш йилдан йигирма йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

17) **125-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади";

18) **130-моддасининг санкцияси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади";

19) **135-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд олти ойгача қамоқ билан жазоланади";

7

Пахтакорларга маданий хизмат

Навоий шаҳар маданият бўлимига қарашли «Ёш томошабинлар театри» жамоаси, вилоят Маънавий-маърифий илмий услубият маркази, вилоят кутубхонаси йиғим-терим даврида пахтакорларга маданий хизмат кўрсатишни кучайтирди. Театр жамоаси ижросидаги саҳна кўринишлари, шаҳар маданият бўлими ҳаваскорларининг бадиий чиқишларини дала аҳли мамнуният билан қаршиламоқда.

Садбархон ЖЎРАЕВА.

Зиё маскани – болаларга

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллар университетида Американинг Марказий Осиёга беғараз ёрдам кўрсатиш (CAFE) ташкилоти томонидан болалар кутубхонаси очилди.

— Марказий Осиёга беғараз ёрдам ташкилоти Ўзбекистонда ўзининг навбатдаги кутубхонасини ташкил этди, — деди ташкилотнинг кутубхоналар бўйича лойиҳа менежери Эн Диллан «Туркистон-пресс» мухбирига. — Ушбу кутубхона асосан боғча ёшидаги болалар ва мактаб ўқувчиларига инглиз тилидаги китобларни етказиб беришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган. Кутубхонада болалар жаҳонга машҳур китобларни ўқибгина қолмай, замонавий компьютерлар билан ишлаш имкониятга ҳам эга бўлишади.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги жамоаси вазирликнинг бўлим бошлиғи Ҳайбатулла Саъдуллаевга опаси **Меҳринисо УБАЙДУЛЛАЕВАнинг** вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

«Иссиқликмонтаж» масъулияти чекланган жамияти жамоаси Тошкент «Иссиқликмонтаж» шохобчаси директори М. Ҳалимовга волидаи муҳтарамаси **Ҳабибахон ая РАШИДОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ядро физикаси институти жамоаси «Академасбоб» ИИЧБ бош директори С. Баҳромовга акаси, ядро физикаси институти фахрийси **Хайрулла АБДУЛЛАЕВнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети ректорати ҳамда жамоаси иқтисодиёт ва тадбиркорлик ишлари бўйича ректор муовини Тиркаш Пўлатовга волидаи муҳтарамаси **ИДОЯТ аянинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

дан баданга ўртача оғир шикаст етказиш), 106-моддасида (кучли руҳий ҳаяжонланиш ҳолатида қасддан баданга оғир ёки ўртача оғир шикаст етказиш), 107-моддасида (зарурий мудофаа чегарасидан четга чиқиб, қасддан баданга оғир шикаст етказиш), 108-моддасида (ижтимоий хавфли қилмиш содир этган шахсни ушлашнинг зарур чоралари чегарасидан четга чиқиб, баданга қасддан оғир шикаст етказиш), 109-моддасида (қасддан баданга енгил шикаст етказиш), 110-моддасининг биринчи қисмида (қийнаш), 111-моддасида (эҳтиётсизлик орқасида баданга ўртача оғир ёки оғир шикаст етказиш), 116-моддасининг биринчи ва иккинчи қисмларида (касб юзасидан ўз вазифаларини лозим даражада бажармаслик), 117-моддасининг биринчи қисмида (хавф остида қолдириш), 122-моддасида (вояга етмаган ёки меҳнатга лаёқатсиз шахсларни моддий таъминлашдан бўйин товлаш), 123-моддасида (ота-онани моддий таъминлашдан бўйин товлаш), 136-моддасида (аёлни эрга тегишга мажбур қилиш ёки унинг эрга тегишига тўсқинлик қилиш), 139-моддасининг биринчи ва иккинчи қисмларида (туҳмат), 140-моддасининг биринчи ва иккинчи қисмларида (ҳақорат қилиш), 149-моддасида (муаллифлик ёки ихтирочилик ҳуқуқларини бузиш), 167-моддасининг биринчи қисмида (ўзлаштириш ёки растрата йўли билан талон-торож қилиш), 168-моддасининг биринчи қисмида (фирибгарлик), 169-моддасининг биринчи қисмида (ўғрилик), 170-моддасининг биринчи қисмида (алдаш ёки ишончни суиистеъмол қилиш йўли билан мулкий зарар етказиш), 172-моддасида (мулкни қўриқлашга виждонсиз муносабатда бўлиш), 173-моддасининг биринчи қисмида (мулкни қасддан нобуд қилиш ёки унга зарар етказиш), 192-моддасида (рақобатчини обрўсизлантириш), 260-моддасининг биринчи қисмида (темир йўл, денгиз, дарё ёки ҳаво транспортининг ҳаракати ёки улардан фойдаланиш хавфсизлиги қоидаларини бузиш), 266-моддасининг биринчи қисмида (транспорт воситалари ҳаракати ёки улардан фойдаланиш хавфсизлиги қоидаларини бузиш), 268-моддасининг биринчи қисмида (транспортнинг хавфсиз ишлашини таъминлашга доир қоидаларни бузиш), 298-моддасининг биринчи қисмида (машиналарни бошқариш ёки улардан фойдаланиш қоидаларини бузиш) назарда тутилган жиноятларни биринчи марта содир этган шахс, агар у ўз айбига иқрор бўлса, жабрланувчи билан ярашса ва етказилган зарарни бартараф этса, жиноий жавобгарликдан озод этилиши мумкин";

8) **73-моддасининг учинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Жазони ўташдан муддатидан илгари шартли равишда

Буклаш чизиғи

1) ажрим чиқарилган вақт ва жой;

2) ажрим чиқарган суднинг номи, судьянинг, суд мажлиси котибининг, тарафларнинг, таржимоннинг исми, отасининг исми ва фамилияси;

3) гумон қилинувчининг, айбланувчининг, судланувчининг исми, отасининг исми ва фамилияси, туғилган йили, ойи, куни ва жойи, яшаш жойи, ишлаш жойи, машғулоти, маълумоти ва иш учун аҳамиятга молик бошқа маълумотлар кўрсатилади.

Суд ажримининг тавсиф-асослаш қисмида ярашув учун асос бўлган ҳолатлар баён этилади, ушбу Кодекснинг 585-моддасида санаб ўтилган масалаларга жавоблар ифодаланади.

Ажримнинг қарор қисмида суд қуйидаги масалаларни ҳал этади:

1) суд мажлиси баённомасини тасдиқлаш ҳамда жиноят ишини тугатиш ёки уни умумий қоидалар бўйича дастлабки терговни юритиш учун прокурорга юбориш тўғрисидаги;

2) эҳтиёт чораси тўғрисидаги;

3) ашёвий далиллар тўғрисидаги;

4) зарарни қоплаш тўғрисидаги.

Суднинг ажримига гумон қилинувчи, айбланувчи, судланувчи, жабрланувчи (фуқаровий даъвогар), уларнинг қонуний вакиллари, ҳимоячи томонидан хусусий шикоят берилиши ҳамда прокурор томонидан хусусий протест келтирилиши мумкин".

III. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрдаги Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекси** (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, №3, 6-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, №9, 193-модда, №12, 269-модда; 1996 йил, №5-6, 69-модда, №9, 144-модда; 1997 йил, №2, 56-модда, №4-5, 126-модда, №9, 241-модда; 1998 йил, №3, 38-модда, №5-6, 102-модда, №9, 181-модда; 1999 йил, №1, 20-модда, №5, 124-модда, №9, 229-модда; 2000 йил, №5-6, 153-модда, №7-8, 217-модда; 2001 йил, №1-2, 23-модда):

1) **61-моддасининг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Мулкчилик шаклидан қатъи назар корхона, муассаса, ташкилотларнинг мол-мулкини ўғирлаш, ўзлаштириш, растрата қилиш, мансаб лавозимини суиистеъмол қилиш ёки фирибгарлик йўли билан оз миқдорда талон-торож қилиш — энг кам иш ҳақининг бир бараваридан беш бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Худди шундай ҳуқуқбузарлик маъмурий жазо чораси

Қирқиш чизиғи

58) **253-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

59) **273-моддаси:**

иккинчи, учинчи ва тўртинчи қисмларининг санкцияларидаги "мол-мулк мусодара қилиниб" деган сўзлар чиқариб ташлансин;

бешинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"ўн йилдан йигирма йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

60) **277-моддаси:**

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

учинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

61) **283-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"уч йилгача хизмат бўйича чеклаш ёки бир йилгача интизомий қисмга юбориш ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"уч йилдан етти йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

учинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"етти йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

62) **284-моддасининг санкцияси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"икки йилгача хизмат бўйича чеклаш ёки уч ойгача қамоқ билан жазоланади";

63) **297-моддаси:**

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён

Буклаш чизиғи

этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг етмиш беш бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг етмиш беш бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки олти ойгача қамоқ билан жазоланади";

учинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг икки юз бараваридан беш юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

35) **179-моддасининг санкцияси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки беш йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

36) **180-моддасининг санкцияси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки беш йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

37) **181-моддасининг санкцияси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки беш йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

38) **182-моддасининг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Божхона назоратини четлаб ёки божхона назоратидан яшириб ёхуд божхона ҳужжатлари ёки воситаларига ўхшатиб ясалган ҳужжатлардан алдаш йўли билан фойдаланган ҳолда ёки декларациясиз ёхуд бошқа номга ёзилган декларациядан фойдаланиб, товар ёки бошқа қимматликларни Ўзбекистон Республикасининг божхона чегарасидан ўтказиш, шундай ҳаракат учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин кўп миқдорда содир этилган бўлса, -

энг кам ойлик иш ҳақининг уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари

Қирқиш чизиғи

б) оғир жиноят учун тайинланган жазо муддатининг камида учдан бир қисми;

в) ўта оғир жиноят учун, шунингдек қасддан содир этган жинояти учун, агар шахс илгари қасддан содир этилган жиноят учун озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинган бўлса, тайинланган жазо муддатининг камида ярмини ҳақиқатда ўтаб бўлганидан кейин қўлланилади";

12) **90-моддасининг учинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Жазонинг ўталмаган қисмини енгилроғи билан алмаштириш:

а) ижтимоий хавфи катта бўлмаган ёки унча оғир бўлмаган жиноят учун тайинланган жазо муддатининг камида бешдан бир қисми;

б) оғир жиноят учун тайинланган жазо муддатининг камида тўртдан бир қисми;

в) ўта оғир жиноят учун, шунингдек қасддан содир этган жинояти учун, агар шахс илгари қасддан содир этилган жиноят учун озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинган бўлса, тайинланган жазо муддатининг камида учдан бир қисмини ўтаб бўлганидан кейин қўлланилиши мумкин";

13) **104-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"беш йилдан саккиз йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

учинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"саккиз йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

14) **113-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг йигирма беш бараваригача миқдорда жарима ёки бир йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"олти ойгача қамоқ ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

учинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён

исталган босқичида, аммо суд маслаҳатхонага киришидан олдин берилиши мумкин.

Аризада етказилган зиён бартараф этилгани, шунингдек ярашилганлиги муносабати билан жиноят иши бўйича иш юритилишини тугатиш тўғрисидаги илтимос кўрсатилган бўлиши шарт.

Агар ярашув тўғрисидаги ариза иш биринчи инстанция судида суд муҳокамасидан ўтказилаётганда берилган бўлса, суд уни дарҳол кўриб чиқишга киришади.

Агар иш бўйича бир неча жабрланувчи бўлса, фақат барча жабрланувчилар билан ярашувга эришилган тақдирда, ярашув тўғрисидаги ишни юритиш мумкин.

Аризани қабул қилиш пайтида суриштирувчи, терговчи, прокурор ва суд жабрланувчига ёки унинг қонуний вакилига суд ярашувни тасдиқласа, у мазкур иш бўйича иш юритишни қайта тиклаш тўғрисида илтимосномa бериш ҳуқуқини йўқотишини тушунтириши шарт.

584-модда. Жиноят ишини судга юбориш тартиби

Суриштирувчи, терговчи, прокурор жабрланувчининг (фуқаровий даъвогарнинг) ёки унинг қонуний вакилининг ярашув тўғрисидаги аризасини олгач, етти суткадан ортиқ бўлмаган муддатда гумон қилинувчининг, айбланувчининг розилиги билан ишни судга юбориш тўғрисида қарор чиқаради.

Қарорнинг тавсиф қисмида қуйидагилар кўрсатилади: жиноят иши қўзғатилишининг асослари, ишда гумон қилинувчи, айбланувчи сифатида иштирок этишга жалб қилинган шахслар тўғрисидаги маълумотлар, улар айбланаётган қилмишлар ва уларга нисбатан қўлланилган эҳтиёт чоралари, шунингдек ярашув тўғрисидаги аризанинг мазмуни ҳамда гумон қилинувчи, айбланувчининг аризага муносабати.

Қарорнинг қарор қисмида:

1) ишни судга юбориш тўғрисидаги;

2) эҳтиёт чораси тўғрисидаги, шунингдек фуқаровий даъвони таъминлаш чоралари тўғрисидаги;

3) ашёвий далиллар тўғрисидаги қарор кўрсатилади.

Агар иш бўйича гумон қилинувчи, айбланувчи сифатида иштирок этиш учун бир неча шахс жалб қилинган бўлиб, барчаси билан ҳам ярашувга эришилган бўлмаса, ярашувга эришилмаган гумон қилинувчиларга, айбланувчиларга тааллуқли материаллар ажратилади ва улар бўйича иш юритиш умумий қоидаларга риоя этилган ҳолда амалга оширилади, бу ҳақда қарорда кўрсатилади.

Иш қарор чиқарилганидан кейин уч сутка ичида проку-

каси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, №2, 5-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, №12, 269-модда; 1997 йил, №2, 56-модда, №9, 241-модда; 1998 йил, №5-6, 102-модда, №9, 181-модда; 1999 йил, №1, 20-модда, №5, 124-модда, №9, 229-модда; 2000 йил, №5-6, 153-модда, №7-8, 217-модда; 2001 йил, №1-2, 11, 23-моддалар):

1) **36-моддаси учинчи қисмининг биринчи жумласи** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Терговчи прокурорнинг шахсни ишда айбланувчи тариқасида иштирок этишга жалб қилиш ҳақидаги, жиноятни тавсиф қилиш ва айблов ҳажми ҳақидаги, эҳтиёт чораси сифатида қамоққа олиш ҳақидаги, ишни судга юбориш ёки ишни тугатиш ҳақидаги, тугалланган ишни қўшимча терговга қайтариш ҳақидаги кўрсатмаларига рози бўлмаса, ўз эътирозларини ёзма равишда баён қилган ҳолда ишни юқори турувчи прокурорга тақдим этишга ҳақлидир";

2) **46-моддасининг биринчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Айбланувчи: ўзининг нимада айбланаётганлигини билиш; ўзига қўйилган айблов юзасидан ва ишнинг бошқа ҳар қандай ҳолатлари бўйича кўрсатув ва тушунтириш бериш; ўз она тилидан ва таржимон хизматидан фойдаланиш; ҳимоячига эга бўлиш ва у билан холи учрашиш; ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилишни шахсан ўзи амалга ошириш; илтимоснома бериш ва рад этиш; далиллар тақдим қилиш; терговчи ёки суриштирувчининг рухсати билан тергов ҳаракатларида иштирок этиш; дастлабки тергов тамом бўлганидан сўнг ишнинг барча материаллари билан танишиб чиқиш ва ундан керакли маълумотларни ёзиб олиш; терговчи ёки прокурор томонидан жиноят ишининг тугатилганлигига эътироз билдириш ва суд муҳокамаси ўтказилишини талаб қилиш; ярашув тўғрисидаги ишлар бўйича, биринчи инстанция ва апелляция инстанцияси судининг мажлисларида, суднинг рухсати билан эса — кассация ва назорат инстанцияси судининг мажлисларида иштирок этиш; суриштирувчи, терговчи, прокурор ва суднинг ҳаракатлари ҳамда қарорлари устидан шикоятлар бериш; суд мажлисининг баённомаси билан танишиш ва у ҳақда ўз мулоҳазаларини билдириш; иш бўйича келтирилган протестлар, апелляция, кассация шикоятларидан хабардор бўлиш ва уларга нисбатан эътирозлар билдириш ҳуқуқига эга. Судланувчи охирги сўз билан чиқиш ҳуқуқига эгадир";

3) **48-моддасининг биринчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Гумон қилинувчи: ўзининг нимада гумон қилинаётган-

жарима ёки бир йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд олти ойгача қамоқ билан жазоланади.

Фирибгарлик:

а) кўп миқдорда;

б) такроран ёки хавфли рецидивист томонидан;

в) бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб;

г) компьютер техникаси воситаларидан фойдаланиб содир этилган бўлса, -

энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Фирибгарлик:

а) жуда кўп миқдорда;

б) ўта хавфли рецидивист томонидан;

в) уюшган гуруҳ томонидан ёки унинг манфаатларини кўзлаб содир этилган бўлса, -

энг кам ойлик иш ҳақининг уч юз бараваридан олти юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд беш йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Етказилган моддий зарарнинг ўрни қопланган тақдирда озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазо қўлланилмайди";

29) **169-моддаси:**

биринчи қисмининг санкциясидаги "мол-мулк мусодара қилиниб ёки мусодара қилинмай" деган сўзлар чиқариб ташлансин;

иккинчи ва учинчи қисмлари қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Ўғрилик:

а) жабрланувчининг кийими, сумкаси ёки бошқа қўл юкидаги ашёга нисбатан (киссавурлик);

б) анча миқдорда;

в) бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб;

г) уй-жой, омборхона ёки бошқа хонага ғайриқонуний равишда кириб содир этилган бўлса, -

энг кам ойлик иш ҳақининг уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ўғрилик:

а) такроран ёки хавфли рецидивист томонидан;

б) компьютер тизимига рухсатсиз кириб;

Қирқиш чизиғи

иккинчи ва учинчи қисмларининг санкцияларидаги тегишинча "мол-мулк мусодара қилиниб ёки мусодара қилинмай" ҳамда "мол-мулк мусодара қилиниб" деган сўзлар чиқариб ташлансин;

20) **139-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд олти ойгача қамоқ билан жазоланади";

учинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

21) **140-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваригача миқдорда жарима ёки бир йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки бир йилдан икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади";

учинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан юз эллик бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд олти ойгача қамоқ билан жазоланади";

22) **141-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади";

иккинчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёки олти ойгача қамоқ ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

дан воз кечганда ҳамда фуқаровий даъвони қаноатлантириш юзасидан кўрилган чораларга сабаб бўлган асослар бартараф этилган бошқа ҳолларда мол-мулкнинг хатланганлиги бекор қилинади";

11) **351-моддасининг:**

биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Дастлабки тергов жиноят иши қўзғатилган кундан бошлаб уч ойдан ошмаган муддатда тамомланиши лозим";

тўртинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Ушбу модданинг биринчи қисмида белгиланган дастлабки тергов муддати тегишинча Қорақалпоғистон Республикаси прокурори ёки вилоят, Тошкент шаҳар прокурори ва унга тенглаштирилган прокурор томонидан беш ойгача узайтирилиши мумкин. Кейинчалик дастлабки тергов муддати фақат Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ўринбосари томонидан етти ойгача ва Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори томонидан тўққиз ойгача узайтирилиши мумкин. Алоҳида ҳолларда, содир этилган жиноятнинг оғирлигини ҳамда тергов қилинаётган ишнинг мураккаблигини инобатга олиб, дастлабки тергов муддати Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори томонидан бир йилгача узайтирилиши мумкин";

12) **374-моддаси:**

иккинчи қисмининг 6-бандидаги "ва эҳтимол тутилган мол-мулк мусодарасини" деган сўзлар чиқариб ташлансин;

учинчи қисмининг 3-бандидаги "фуқаровий даъво ва мол-мулкнинг мусодара қилиниши эҳтимолини" деган сўзлар "фуқаровий даъвони" деган сўзлар билан алмаштирилсин;

13) **380-моддасининг биринчи қисмидаги** "ва мол-мулкнинг мусодара қилиниши эҳтимолини" деган сўзлар чиқариб ташлансин;

14) **384-моддасининг 8-бандидаги** "ва мол-мулкнинг мусодара қилиниши эҳтимолини" деган сўзлар чиқариб ташлансин;

15) **396-моддасининг 6-бандидаги** "зарарни қоплаш ва мол-мулкнинг мусодара қилиниши эҳтимолини" деган сўзлар "зарар қопланишини" деган сўзлар билан алмаштирилсин;

16) **398-моддасининг:**

номидаги "ва мол-мулкни мусодара этишни" деган сўзлар чиқариб ташлансин;

матнидаги "зарарни қоплаш ҳамда мол-мулкнинг мусодара қилиниши эҳтимолини" деган сўзлар "зарар қопланишини" деган сўзлар билан алмаштирилсин;

17) **401-моддасининг биринчи қисмидаги** "ва мол-мулкнинг мусодарасини" деган сўзлар чиқариб ташлансин;

18) **405-моддасининг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

ташлансин;

7) **242-моддасининг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Эҳтиёт чораси сифатида қамоққа олиш Жиноят кодексида уч йилдан ортиқ муддатга озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазо назарда тутилган қасддан содир этилган жиноятларга доир ҳамда эҳтиётсизлик оқибатида содир этилиб, бунинг учун Жиноят кодексида беш йилдан ортиқ муддатга озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазо назарда тутилган жиноятларга доир ишлар бўйича қўлланилади.

Алоҳида ҳолларда мазкур эҳтиёт чораси уч йилдан ортиқ бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазо назарда тутилган қасддан содир этилган жиноятларга доир, шунингдек эҳтиётсизлик оқибатида содир этилиб, бунинг учун беш йилдан ортиқ бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазо назарда тутилган жиноятларга доир ишлар бўйича ҳам қўлланилиши мумкин";

8) **245-моддасининг биринчи, иккинчи ва учинчи қисмлари** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Жиноятлар тергов қилинаётганда қамоқда сақлаб туриш уч ойдан ортиқ давом этиши мумкин эмас.

Бу муддат терговни тамомлашнинг имкони бўлмаган ҳолларда ва эҳтиёт чорасини ўзгартириш учун асослар бўлмаган тақдирда тегишинча Қорақалпоғистон Республикаси прокурори ёки вилоят, Тошкент шаҳар прокурори ва унга тенглаштирилган прокурор томонидан беш ойгача узайтирилиши мумкин.

Қамоқда сақлаш муддатини беш ойдан ортиққа, яъни етти ойгача бўлган муддатга узайтиришга фақат Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ўринбосари томонидан, тўққиз ойгача бўлган муддатга - Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори томонидан йўл қўйилади. Алоҳида ҳолларда, тергов қилинаётган ишнинг ўта мураккаблигини инобатга олиб, оғир ҳамда ўта оғир жиноятлар содир этганликда айбланаётган шахсларга нисбатан қамоқда сақлаш муддати Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори томонидан бир йилгача узайтирилиши мумкин. Муддатни яна узайтиришга йўл қўйилмайди";

9) **290-моддасининг биринчи қисмидаги** "мулкий ундиришлар ҳамда мол-мулкни мусодара қилишга" деган сўзлар "мулкий ундиришларга" деган сўзлар билан алмаштирилсин;

10) **295-моддасининг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Оқлов ҳукми қонуний кучга кирганда, жиноят иши тугатилганда, шунингдек фуқаровий даъвогар ўз даъвоси-

23) **155-моддаси:**

биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Терроризм — халқаро муносабатларни мураккаблаштириш, давлатнинг суверенитетини, ҳудудий яхлитлигини бузиш, хавфсизлигига путур етказиш, уруш ва қуролли можаролар чиқариш, ижтимоий-сиёсий вазиятни беқарорлаштириш, аҳолини қўрқитиш мақсадида давлат органини, халқаро ташкилотни, уларнинг мансабдор шахсларини, жисмоний ёки юридик шахсни бирон бир фаолиятни амалга оширишга ёки амалга оширишдан тийилишга мажбур қилиш учун зўрлик, куч ишлатиш, шахс ёки мол-мулкка хавф туғдирувчи бошқа қилмишлар ёхуд уларни амалга ошириш таҳдиди, шунингдек террорчилик ташкилотининг мавжуд бўлишини, ишлаб туришини, молиялаштирилишини таъминлашга, террорчилик ҳаракатларини тайёрлаш ва содир этишга, террорчилик ташкилотларига ёхуд террорчилик фаолиятига кўмаклашаётган ёки бундай фаолиятда иштирок этаётган шахсларга бевосита ёки билвосита ҳар қандай маблағ-воситалар ва ресурслар бериш ёки йиғишга, бошқа хизматлар кўрсатишга қаратилган фаолият -

саккиз йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

иккинчи ва учинчи қисмларининг санкцияларидаги "мол-мулк мусодара қилиниб" деган сўзлар чиқариб ташлансин;

қуйидаги мазмундаги **тўртинчи қисм** билан тўлдирилсин:

"Терроризмни тайёрлашда иштирок этган шахс, агар у ҳокимият органларига ўз вақтида хабар бериш ёки бошқа усул билан оғир оқибатлар юзага келишининг ҳамда террорчилар мақсадлари амалга оширилишининг олдини олишга фаол кўмаклашган бўлса, башарти бу шахснинг ҳаракатларида жиноятнинг бошқа таркиби бўлмаса, жиноий жавобгарликдан озод этилади";

24) **157-моддаси биринчи қисмининг санкцияси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"ўн йилдан йигирма йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

25) **159-моддаси:**

биринчи қисмининг санкцияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"энг кам ойлик иш ҳақининг икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади";

тўртинчи қисмининг санкциясидаги "мол-мулк мусодара қилиниб" деган сўзлар чиқариб ташлансин;

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: Э. Болиев (масъул котиб — «Халқ сўзи»), М. Егоров (масъул котиб — «Народное слово»), Ш. Жабборов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Ш. Ризаев, С. Зинин, М. Миралимов, С. Муҳиддинов, М. Сафаров, Р. Фарҳодий, И.Худоёров, И. Шоғуломов, О. Қаипбергенов (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»), Ў. Ҳошимов.

ТЕЛЕФОНЛАР: *Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар бўлими 136-29-89; Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.*

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 2815. 20397 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Жамшид ТОҒАЕВ ва Зокир БОЛТАЕВ томонидан саҳифаланди.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
t -Тижорат материали

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — А. Орипов.
Навбатчи муҳаррир — Н. Тошев.
Навбатчи — Б. Остонақулов.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машраббоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Босишга топшириш вақти—21.00 *топширилди: 00.20* 1 2 3 4 5 6